

861M

מזכירות הממשלה

ס.נ.מ.ל.ה

סוד

למס' 1 מס' 2

35 33 פ

פרוטרקור
ישיבת הועדה להתיישבות
י' בנימין תשל"ד - 2.4.74

נכחו המדורים : י. גלילי - יו"ר, י. אלון, ח. גבתו, ש. הלל,
מ. חזני, ש. פרס, מ. קול, י. רבינוביץ, ש. רוזן.
בעדו המדורים : א. אבן, מ. דיין, פ. ספיר (בחולל).

נכחו חברי הנהלת הסוכנות היהודית : ד. ויז, י. צור, מ. קרובה,
א. שנקר.
בעדו חברי הנהלת הסוכנות היהודית : א.ל. דולצין, מ. דינליו,
ע. שפירא.

משתתפים בנספחים:

מטעם הממשלה:	ש. אבני	-	משרד השיכון
ע. ארנו	-	ישיבת השר י. גלילי	
י. אדקין	-	משרד האוצר	
אלוף ש. גזית	-	משרד הבטחון	
ז. דיבון	-	משרד החוץ	
א. יהלום	-	משרד הבטחון	

מטעם הסוכנות היהודית: י. אדמוני, י. אייגס,
צ. וויזינגר, י. פונקלשטיין,
מ. שמיר.

סדר היום : הת/3. דיון בנושא ההתיישבות החדשה

דיון/

7-23

י.א.

2-3, 24-29

י.ב.

בפרוטוקול זה 2 דפים.

הת/נ. דין בצווא ההתיישבות החדשההשר י. גלילי:

אני פותח את הישיבה הראשונה של ועדת השרים

להתיישבות אשר נבחרה על-ידי הממשלה ה-16 למדינת

ישראל, ובתוכה יש מספר שרים שלא נימנו עם חברי הועדה הקודמת, כמו שר הקליטה ש. רוזן, שר המשטרה ש. הלל, סגן רה"מ י. אלוך, שר ההסברה, שפרס ושר השכון י. רבינוביץ'. אני מושב שנציגות הסוכנות היא באותו הרכב, או שהוכנסו בה שנויים?

תשובה:

יש שנויים.

השר י. גלילי:

הסוכנות טרם הנהיגה את עקרון הרוטציה לגבי

נציגיה בועדה הזו.

אני רוצה לומר בפתח הישיבה הראשונה, כי עבודת

הועדה שלנו מבוססת על קוי היסוד של הממשלה, שבהם נאמר כי "ייעשה להמשך ההתיישבות וההתנחלות בהתאם להחלטות שתקבל ממשלת ישראל". כלומר זה איננו מבטל אף אחת מההחלטות אשר נתקבלו בממשלה שיצאה, ואנו חייבים להמשיך בהן ולבססן. כל ההחלטות הקודמות עומדות בתוקפן, אלא אם כן יהיה ערעור מצד חבר מחברי הממשלה על החלטה כלשהי, ואז יהיה צורך לדון בכל החלטה לגופה, לקבל את הערעור או לדחותו. אני רוצה להדגיש כי אנו תחומים בעבודתנו בכל הנוגע להתיישבות חדשה מעבר לקו הירוק. אנו מופקדים על נושא ההתיישבות החדשה מעבר לקו הירוק, היינו מעבר לקו של 4.6.67. נושאי ההתיישבות בישראל שלפני ה-4.6.67 בדרך-כלל מטופלים על-ידי מחלקת ההתיישבות שבסוכנות היהודית ועל-ידי משרד החקלאות, והם אינם בתחומי האחריות של הועדה שלנו. אני רוצה להביא לידיעת חברי הועדה כי לאחר מלחמת יום הכיפורים קיבלה הועדה הזו וכן הממשלה החלטות אחדות שאנו צריכים לטפל בהגשמתן.

החלטה אחת היא מה-13.1.73, והיא דנה בפיתוח

השר י. גלילי

רמת הגולן. ההחלטה אומרת: "א. להחיש את פיתוח רמת הגולן על-ידי פיתוח והגדלת האוכלוסיה בישובים הקיימים, הקמת מרכז תעשייתי עירוני והקמת ישובים חדשים על-פי החלטה על-פי החלטה מיוחדת. ב.1) להטיל על משרד השיכון את האחריות הכוללת להקמת המרכז התעשייתי העירוני. 2) תכנית עירונית של המרכז התעשייתי-עירוני תובא על-ידי משרד השיכון לדיון ואישור הועדה להתישבות. 3) להבטיח כי התקציב להקמת המרכז התעשייתי-עירוני יכלל בתקציב משרד השיכון החל משנת הכספים 1974/75".

ואמנם בדיון שהיה לשר החקלאות ולי עם שר האוצר, נקבע כי בשנת 1974/75 ייכלל בתקציב המדינה הקמת 150 יחידות דיור במרכז העירוני התעשייתי, ואם נרצה בכך, אולי עוד בישיבה זו נשמע מפי מר אבני מה מצב ההתקדמות של הפעולה בנושא זה.

כמו כן, בעת הדיון בתקציב המדינה לשנת 1974/75 החליטה הממשלה ב-17.2.74 "לרשום את הודעת שר האוצר ושר החקלאות והפיתוח, כי בתקציב 1974 יוקצב סך של 22 מליון ל"י להקמת שלושה ישובים חדשים כפי שתחליט עליהם הועדה להתישבות. היינו, אנו דאגנו להבטיח בתקציב המדינה את המימון הדרוש להקמת שלושת הישובים החדשים. כנהוג אצלנו, איננו מביאים לאשור הממשלה הקמת ישובים חדשים אלא לאחר שהוחלט עליהם בועדת השרים להתישבות. החלטה כזו טרם נתקבלה והיא מהווה נושא לדיון בישיבה זו. היינו, בישיבתנו זו אנו מביאים הצעה עירונית אשר עובדה בהסכמת שר החקלאות ובהסכמתי. יניח אותה מר אדמוני.

(המשך רשם י.מ.)

לפני כן רשמה ת.כ.
מכאן ואילך רשם י.מ.
7. ~~א~~

סודי ביותר

הועדה להתישבות - 2.4.74

היו"ר י. גלילי:

הנושא, שאנחנו עומדים לדון בו בשאלה

זו לפי הצעתי הוא: דיון ראשון בתכנית להקמת ישובים בשנה הזאת.

לפני שאנחנו פותחים את הדיון רוצה

השר קול לשאל שאילתה.

השר מ. קול:

כיון שהיושב ראש השר גלילי דיבר

על מה שהיה בתקופה שבין המצרים,

בין הממשלה הקודמת ובין הממשלה הזאת, רוצה אני לשאול את היושב ראש:

באותה תקופת-ביניים נתפרסמה הודעה על כך שהממשלה החליטה להקים

עיר בגולן. כחבר הועדה להתישבות לא שמעתי על החלטה כזאת. כיון

שאני יודע כי היושב ראש מדייק מאד בניסוחים, הריני יודע שלגבי פיתחת

רפיח דובר על הקמת מרכז תעשייתי-עירוני בשביל הישובים בסביבה.

אבל בשום מקום לא שמעתי שהוחלט על הקמת עיר בגולן. אילו הוחלט

להקים עיר בגולן, היה ויכוח אם *לרצוח" את קרית שמונה או לא לרצום

את קרית שמונה. זהו נושא חשוב מאד, גם מדיני וגם כלכלי.

היו"ר י. גלילי:

רצח קרית שמונה זה מחוץ לתחומי הועדה

הזאת.

השר מ. קול:

כיון שרציתי לעורר את דאגתו של

שר המשטרה, כי הוא מאד מודאג לעתידה.

לכן אני שואל את היושב ראש בענין

זה. לא היתה אפילו הכחשה לידיעה שנתפרסמה. אם לא הוחלט

להקים עיר בגולן, מדוע צריך שיהיה ויכוח בצבור בענין זה ?

במקומות שונים שואלים אותי על כך. רק לפני שבוע ימים פנה אלי

אלוף נכבד מאד: האם החליטו להקים עיר בגולן או לא החליטו ? ומה

החליטו ? אני יודע שהממשלה לא החליטה על כך, שהועדה להתישבות לא

החליטה על כך. אני שואל את היושב ראש: אם נתפרסמה הודעה כזאת,

מדוע לא היתה הכחשה על כך. היו עוד פירוטומים. אבל זהו

ענין מאד עדין וחשוב.

השר ח. גבתי:

נעביר את זה לשר ההסברה.

היו"ר י. גלילי:

אני ממליץ בפני חברי הועדה להימנע

מלעשות פירסומים עתונאיים לשאלות

בישיבות, שמא העיסוק בכך יעסיק אותנו במרבית ישיבותינו. לפי העתונים, הארץ כבר משובצת בכרכים למכביר. לפי ידיעות המופיעות מדי שבוע בשבוע מקימים ישובים חדשים ובונים ערים חדשות. אין אנו עוסקים בפירסומים האלה. פרט לזהאילו באנו להכחיש את הידיעה הזאת, היינו צריכים להגיד מה כן החלטנו. העדפנו להימנע מזה. מה שהחלטנו הוא: הקמת מרכז תעשייתי-עירוני ברמת הגולן, שיהיה במסגרת טיפולו של המשרד לשיכון, וכן בקשנו מאת משרד השיכון להביא לפני הועדה תכנית עירונית לאישורה. הדבר הזה טרם נעשה, ועוד ייעשה.

ואם תרצו לשמוע מה יש בנידון מבחינת

התיכנון וכיוצא בזה, הרי מר אבני עומד לרשותנו. עכשיו ברשותכם אני קוטע את המשך השאלות, ואני מוסר את רשות הדיבור ליחיאל אדמוני.

מר י. אדמוני:

סימנו לעצמנו מספר ישובים אפשריים

לשנת התקציב 1974/75, ומתוכם נצטרך

במוסד אוטנטי לקבוע כמה ישובים יוקמו בהתאם להחלטת הממשלה.

אתחיל מהצפון, מרמת הגולן. במסגרת

הדיון הקודם על רמת הגולן נקבע אמנם שתינתן עדיפות לרמת הגולן, מדובר על הכפלת האוכלוסיה ברמת הגולן. דובר על הקמת מרכז אזורי-עירוני ברמת הגולן, ונאמר שבקשר להקמת ישובים חדשים ברמת הגולן תינתן איזו עדיפות שניה. זאת אומרת עדיפות ראשונה תינתן לחיזוק הישובים הקיימים. אנחנו בכל זאת באים להציע הקמתו של ישוב אחד ברמת הגולן, שהוא אחד מקבוצת הישובים המסומנת פה (מצביע על המפה) ככפרי-תעשיה במרכז רמת הגולן.

מדוע אנחנו מציעים את זאת ? שני

מר י. אדמוני:

טעמים אתנו. האחד: הקטע המרכזי של רמת הגולן, כלומר כל הקטע שבין עין זיון לבין רמת המגשימים הוא למעשה קטע חשוף מהתישבות. המדובר הוא בקטע שעומקו כארבעים קילומטר, שאין לנו בו כל ישוב. אגב מה שמסומן על המפה כהאחזות שור (מצביע על המפה) נתפס למעשה במלחמת יום הכיפורים על ידי הצבא, וכיום אין הוא מהווה היאחזות אל מחנה צבאי לכל דבר.. מרמת מגשימים עד עין זיון, אלה שתי הנקודות שבכותרות, כל מרכז רמת הגולן הוא חלל ריק. הסבה לכך שכל הקטע הזה פנוי מהתישבות היא פשוטה מאוד: הלכנו להקמת ישובים חקלאיים. בהקמת ישובים חקלאיים הלכנו לפי הקרקע. ריכוזי הקרקע ברמת הגולן הם באזור קונייטרה, באזור הצפוני, ובאזור הדרומי של רמת הגולן, בעוד שכל הקטע המרכזי של רמת הגולן כמעט שאין בו קרקע הראויה להקמת ישובים עליה. היות ואיננו רוצים להשאיר את הקטע הזה חשוף, הצענו להקים קבוצת ישובים שיהיו מבוססים בעיקר על תעשייה, כנסיון חדש, לא לגמרי שונה במהותו ממה שקיים היום כבר בהרבה קבוצים שבקיומם הם נאחזים בעיקר על התעשייה. התעשייה תהיה פה הבסיס להקמת המשק.

סבה שניה שאנחנו רוצים לעשות פה

השנה ישוב היא שיש לנו גרעין המיועד להתישבות בכפר שכזה, וזהו גרעין של עולים מברית המועצות שהלך כבר להתישבות זמנית במחנה הקייט ברמת הגולן. אם אתם זוכרים, ישב מושב רמות במחנה הזמני עד לפני מספר חדשים עד לאחר המלחמה, עד שעבר לישוב הקבע שלו, ומחנה הקייט התפנה, וקבוצת העולים מברית המועצות מאכלסת אותו כיום. הקבוצה הזאת מונה היום כשלשים איש, והיא כמובן שואפת לגדול כישוב תעשייתי. החברים האלה אומרים מראש: אין אנחנו רוצים לעסוק בחקלאות, אנחנו רוצים לעסוק בתעשייה. הם עולים חדשים. אנחנו מציעים לכם: בגלל הצורך בישוב הקטע המרכזי של רמת הגולן ובגלל העובדה שיש לנו הגרעין הזה, שצריך ליישב ותו, לתת לו אפשרות להתישבות מחוץ למחנה הזמני

מר י. אדמוני:

שבו הוא יושב היום. אנחנו מציעים להקים את המושב התעשייתי הראשון בגוש כפרי התעשייה המתוכנן למרכז רמת הגולן.

וזה גומר עם המרכז העירוני ?

השר מ. חזני:

לא.

מר י. אדמוני:

עכשיו אני עובר לבקעת הירדן. בבקעת

הירדן יש לנו היום 12 ישובים.

אולי תתן לנו מושג מה זה כפר

היו"ר השר י. גלילי:

תעשייתי ?

מהו בגודל האנושי שלו ? מהי

השר ש. הלל:

ההשקעה הכספית הדרושה ?

מר י. אדמוני:

הכפר התעשייתי מיועד ל-80-100 משפחות,

ויש לו אופי קואופרטיבי. מדת

השיתוף וצורת השיתוף אינן ברורות לגמרי. אבל ברור שיש לזה

אופי קואופרטיבי. זהו ישוב גרעיני. קוראים לזה "התישבות

גרעינית". הוא מבוסס על קשר חברתי בתוך הקבוצה היושבת שם,

ויש שיתוף מסויים בין חברי הקבוצה. אם זה בצורה קרובה יותר לקבוץ

או קרובה יותר למושב או קומבינציה לכל אורך הקשת בין שני אלה,

על קבוצת אנשים אלה עצמה להחליט בזאת. זה בתחום של הפעילות. אגב

היום הם מתקיימים כמושב שיתופי, זאת אומרת כל חבר עובד, החברים

הנמצאים במקום עובדים בסביבה: או במשקי עמק הירדן או במפעל

התעשייתי של "בני יהודה", הם מכניסים את המשכורת לאגודה ומקבלים

תשלום לפי גודל המשפחה. הם בעלי משפחה ויש שם גם ילדים.

מה הריבוע המסומן במרכז ההתישבות ?

שאלה:

אין לזה כל משמעות; יכול להיות

מר י. אדמוני:

שתהיה שם בריכת-שחייה או בית ספר.

לא מדובר על הקמת עוד מרכז.

היו"ר השר י. גלילי:

אם חזני לא יתפטר, יהיה שם בית כנסת.

השר מ. חזני:

זה פתיון.

מר י. אדמוני:

ההשקעה פה היא קודם כל בשיכון, בהקמת

יחידות-שיכון ובהשתתפות בהקמת המפעלים

התעשייתיים, שבדרך כלל היא ההשקעה הנדרשת מהישוב להקמת המפעל. המפעלים ממומנים בדרך כלל במענקים ובהלוואות-פיתוח שמעמיד לרשותם הבנק לפיתוח התעשייה למטרת הקמת התעשייה, ואחרי כן ההשקעה העצמית שבדרך כלל בעל ההון משקיע מהונו. כאן המוסד המיישב בא במקום בעל ההון. הוא משקיע השקעה עצמית. הבנק נותן את ההלוואות. המוסד המיישב משלים את ההלוואה לצורך הקמת המפעל. המבנה מוכן על ידי חברת מבני התעשייה, שהיא חברת-בת של משרד המסחר והתעשייה או חברה ממשלתית. מוסכם בינינו ובין משרד המסחר והתעשייה באיזה תנאים הדבר פועל. אני מייצג את בעל ההון. למעשה אין אנו מייצגים את בעל ההון. בעל ההון הוא הגרעין, אני רק עוזר לגרעין, על ידי מתן הלוואה התישבותית לו כדי שיוכל להשקיע את ההון.

אני חושב שבסופו של דבר יכול להיות שההשקעה

בכפר התעשייה תהיה נמוכה יותר מאשר בחקלאות, שבה פיתוח המשק הוא די יקר. זה נוגע לכפרי-תעשייה.

ברשותכם אני עובר לבקעת הירדן. בבקעת הירדן

יש לנו היום 12 ישובים, ממצפה שלם שנמצא כאן (מצביע על המפה) לאורך חוף ים המלח ועד מחולה הנמצאת כאן (מצביע על המפה) בגבול עמק בית שאן. הפיזור של הישובים תואם פחות או יותר את הפיזור של הקרקעות העומדות לרשותנו. ואם אנחנו מזכירים את הקרקעות העומדות לרשותנו, הרי ההתישבות בבקעת הירדן מבוססת כולה על קרקעות שהן בבעלות ממשלתית או בבעלות של נפקדים. יש לנו עדיין תכניות להקמת מספר ישובים נוספים. אבל הקמת הישובים הנוספים תלויה בריכוז אדמות.

השר מ. קול:

מה פירוש ריכוז אדמות ?

מר י. אדמוני:

מר י. אדמוני :

כאמור, ההתישבות שם מבוססת על אדמות

ממשלתיות ועל אדמות נפקדים. אדמות נפקדים

מפוזרות במקומות שונים בבקעה, זאת אומרת חלקות בנות עשרות דונם ובנות מאות דונם יכולות להיות מפוזרות בשטח גדול. אין אנחנו זקוקים לכל השטח. כי בדרך כלל מדובר בהרבה אלפי דונמים שהם בבעלותם של נפקדים. בריכוז מדובר על החלפת קרקעות. אם אנחנו רוצים לרכז במקום מסויים משבצת של 3,000 דונם, אנחנו רוצים לבוא ולומר "קח שטח זה ותן שטח זה", בדרך כלל ההחלפה היא של יותר מדונם על דונם. אם אתם זוכרים את מה שהיה מסביב לפרשת עקובה, הרי בסופו של דבר היה שם הסדר שקבלנו מהם שטח של 2,800 דונם בערך והמינהל ויתר על שטח שעלה פי שלשה על השטח של אדמות הנפקדים. הוא העמיד לרשותם את הקרקעות האלה והם יכולים לעשות בהן כרצונם.

היות ואמרתי שיש לנו בעיות של ריכוז קרקעות,

הרי כל זמן שאין לנו פתרון מעשי לריכוז הזה, איננו מעלים הצעות כאלה לדיון בתכנית קונקרטית להתישבות לשנת התקציב הקרובה.

לעומת זאת אנחנו רוצים להציע הקמת מרכז אזורי

לישובי בקעת הירדן, שיהיה מרכז מאוכלס במעלה אפרים במקום שיש לנו היום
המחנה הזמני של המושב הראשון פצאל, שלפי הערכתנו יעברו החברים מאמצע
המחנה הזמני למושב בתקופה שבין תשעה חודשים לשנה. באותה תקופה
יתפנה האזור הזה במעלה אפרים, ואנחנו מציעים להקים שם את המרכז
האזורי.

אגב אתם רואים כאן על המפה את השטחים

הירוקים (מצביע על המפה). אלה שטחים הנמצאים בידינו. לצורך הקמת

המרכז האזורי אין לנו צורך לא בריכוז קרקעות ולא בתפיסת קרקעות. יש

לנו שטח-קרקע מספיק להקמת המרכז בלי שום פעולות נוספות נדרשות.

המרכז, שאנחנו מציעים להקים בבקעת הירדן,

אֵינָנוּ בְּדִמּוֹת הַמֶּרְכָּז הָעִירוֹנִי אוֹ הָאֲזוּרִי הָעִירוֹנִי שֶׁאֲנֵחנוּ מְצִיעִים לְהִקִּים

במרכז רמת הגולן וגם לא בדמות המרכז העירוני של *

מר י. אדמוני:

פיתחת רפיח, אלא הוא בדמות מרכז דומה יותר למה שאנחנו קוראים "בני יהודה". שם זהו מרכז מצומצם, הבנוי בערך על מסגרת של 250 משפחות, שמהן 100 משפחות בערך תאיישנה את השירותים העירוניים, וכ-150 משפחות תתקיימנה ממקורות-קיום מקומיים שיהיו במרכז הזה.

איננו מדברים על פיתוח עיר או על כיוון של

עיר, במגמה של גידול בצורה עירונית, אלא אנחנו מדברים על פיתוח המוכר לנו מ"בני יהודה".

מה המרחק מהירדן ?

השר ש. הלל:מר י. אדמוני:

12 קילומטר. אבל אין זו הנקודה המערבית ביותר של ההתיישבות שלנו בבקעת הירדן.

עכשיו אנחנו באים לאזור פיתחת רפיח. בפיתחת

רפיח תיכננו בזמנו הקמת שלשה מושבים, מושב שיתופי ומרכז עירוני. בעקבות הפרשה הידועה של מושב שדות עם עבודה ערבית שהיתה ובעקבות החלטת בית המשפט הגבוה לצדק שקבע שדין ההתיישבות באזור הזה, שהוא אזור התפיסה משנת 1970 או 1971, כדין מיתקנים בטחוניים, הצענו לשנות את טפוס המשק באזור פיתחת רפיח.

שוב אני חוזר: אני מתייחס לאזור התפיסה של

70,000 דונמים אלאאאאאאאאאא ולהחלטה על הקמת שלשה מושבים ומושב שיתופי. שני מושבים קיימים, מהם אחד דקלה. רוצים להוסיף כאן עוד שלשה מושבים ועוד שני ישובים שיתופיים. שלשה ישובים יוקמו דרומה לכביש רפיח-אל עריש ושני ישובים שיתופיים צפונה לכביש רפיח אל עריש, בואכה המרכז האזורי של פיתחת רפיח. המרחקמאל עריש הוא גדול. אולי אצייר את המרחק מרפיח. המרחקמרפיח הוא בערך בתחום של 10 קילומטר.

אין יותר מערבה ?

השר מ. קול:

לא.

מר י. אדמוני:

כל הישובים המוצעים הם מזרחה לדקלה והם

מר י. אדמוני:

למעשה בשטח הקרוב ביותר לקו הירוק של 1967.

בתחום הזה אנחנו מציעים הקמת שני ישובים

נוספים בשנת התקציב 1974. איזה שניים לא קבענו, היינו האם שניהם מושבים שיתופיים או רק אחד מושב שיתופי או איזו שהיא קומבינציה אחרת - לא קבענו עדיין. המרכז האזורי של רפיח הוא כאן ושדות הוא כאן (מצביע על המפה). ארבעת הישובים המוצעים הם דרומה לכביש הזה (מצביע על המפה). פה נמצאים הישובים שדות ונתיב העשרה.

באיזה מרחק נמצא הריכוז הקיצוני מהקו הירוק?

מר י. צור:

בערך 8 קילומטר מערבה מהקו הירוק.

מר י. אדמוני:

הבעיות העומדות לפנינו כאן הן שוב בעיות של

ריכוז קרקעות. כאן נעשתה פעולה חשובה מאד על ידי משרד הבטחון. שלמה גזית יכול וודאי לפרט בענין זה יותר ממני. בחדשים האחרונים ממש נרכשו כאן כ-17,000 דונם. זה אינו כולל את השטח שנרכש ל"שדה" עצמו. 17,000 דונם נרכשו בתחום הזה המיועד להתישבות בתחום 70,000 הדונם שעליהם אנחנו מדברים.

בתחום זה נרכשו 36,000 דונם.

היו"ר השר י. גלילי:

השינוי בטפוס המשק הוא בכיוון של

מר י. אדמוני:

אינטנסיפיקציה, בעיקר על ידי גידולים בחממות

וגידולי-צמיחה, ששם צריכת המים היא בערך 40% מצריכת המים המוקצבת ליחידת-שדה רגילה. זה פותר את בעיות העבודה השכירה, כי אנחנו מדברים על 1-2 דונם כבתי-צמיחה ליחידת-משק. זה בהחלט ניתן לעיבוד על ידי המשפחה.

עכשיו אנחנו באים לרצועת עזה. ברצועת עזה

יש לנו היום שלש היאחזויות: היאחזות נצרים הנמצאת שלשה קילומטר דרומית לעיר עזה, ההיאחזות השניה היא כפר דרום צפונה לחן יוניס,

מר י. אדמוני:

ויש לנו עוד נקודה, נחל מורג, הנמצאת צפונה לחץ יוניס.

כאשר החלטנו על הקמת הישובים ברצועת עזה,

התבססנו בעיקר על מתן קרקע ומים לישובים האלה מחוץ לרצועה. הגורם המגביל היה בעיקר ענין המים, בגלל חוסר המים ברצועה עצמה. ולכן ביססנו את ההתישבות ברצועה על שטחים שמחוץ לרצועה. מדוע בכל זאת הלכנו לרצועה? כי אמרנו, שהן לגבי הבטחון השוטף והן לטווח הרחוק, ישנה חשיבות גדולה בביתור הרצועה על ידי הכנסת מריזים התישבותיים יהודיים ברצועה. בינתיים חלו כמה התפתחויות לגבי ענין זה. שטח הקרקע, שרצינו להעמיד בשטח מורג לרשות איחוד הקבוצות והקבוצים, הוכח כקטן ממה שחשבנו. לא רצו להסתכסך בעניני הקרקע, ואיחוד הקבוצות והקבוצים, שיש בחזקתו שתי חוות בתחום הקו הירוק, שעליהן מבוססת פחות או יותר תכנית ההתישבות ברצועת עזה, רצה לעקור מן האזור של הרצועה עצמה להתישבות בפיתחת רפיח. על ידי זה אנחנו מגדילים את הקצאת המים לאזור פיתחת רפיח, כי חוות הפיתוח הנמצאות בנגב המערבי תעמודנה לרשות הענין הזה.

החוות תתחלנה?

השר ש. רוזן:

כן.

מר י. אדמוני:

אני צריך לעבור לפיתחת רפיח? מה יהיה עם "הפועל המזרחי"?

השר מ. חזני:

בבדיקות שעשינו עלינו על שטח סמרי, שהוא

מר י. אדמוני:

שטח של חולות בבעלות ממשלתית, שיש בו

כ-10,000 דונם, והוא צפונית לחץ יוניס, שיכול לשמש מוקד לישוב אחד. הבעיה של כפר דרום ומורג היא בהקמת ישוב אחד בודד בתוך ים ערבי. זה היה למעשה המניע שהניע את איחוד הקבוצות והקבוצים לרצות לצאת מהנקודות שהוקצו לו בכפר הדרום ובמורג. היה מדובר על ישוב בודד. הטענה היתה שקשה לקיים ישוב בודד בתוך ים ערבי. פנינו לשטח הזה של סמרי, שהוא שטח של כ-10,000 דונם שניתן להקים עליו התישבות של יותר מישוב אחד. שוב זה התבסס על טפוס שטח שונה מטפוס השטח

מר י. אדמוני:

מישוב אחד. שוב זה התבסס על טפוס שונה מאשר השטח המוצע. אנחנו מציעים להקים באזור סמרי שני ישובים חקלאיים. יכול להיות שיהיו אלה שלשה ישובים. יש ויכוח באיזה גודל צריך להיות ישוב. בסך הכל מדובר על 200 יחידות-משק באזור הזה של סמרי. לא הבאתי עדיין תיכנון מפורט ואיני מדבר עדיין על מיקום מפורט, כי אין לנו עדיין כאלה. הדבר הוא עכשיו בתהליך של עבודה.

אספקת המים לישובים האלה מבוססת על

הנקז החופי שאנחנו רוצים לבסס ברצועת עזה לאורך חוף הים. בדרך כלל יש זרימות עליות של מים מתוקים מאד מהיבשה אל הים. המים האלה זורמים בכל תקופת השנה. בדרך כלל יש כמויות מים גדולות יותר או קטנות יותר, לפי האזורים. למעשה כאשר אנחנו מדברים על מאגר המים הארצי שלנו, הרי אחת המגמות להגדלתו היא בהקמת מרכז כזה, נקז כזה, לכל אורך החוף הישראלי. התפיסה של המים באמצעותם של קידוחים שטחיים צפופים, במרחקים של חצי קילומטר או קילומטר אחד מהשני, שכל אחד מפיק כמות מים קטנה, אבל בסך הכל היא כמות-מים משמעותית, והיא בעיקר מים מאיכות גבוהה מאד; המים האלה הם מתוקים מאד. בפעם הראשונה שדברנו על ניצול הנקז הזה היתה לגבי פיתח רפיח. ביססנו את ניצול המים על ידי קידוחים בין דקלה ובין מרכז רפיח לאורך חוף הים. למעשה אנחנו נמצאים כבר בביצוע הקידוח החמשי בגיזרה הזאת. מכל אחד אנחנו שואבים 25 קוב שעה, ובמערכת המים אנחנו אוספים את כל המים ~~א~~ האלה ומשתמשים בהם להשקיה. זה יהיה אגב מקור-מים למרכז האזורי בפיתחת רפיח עצמה. ובו בזמן יוחל ~~אצאצא~~ בסביבת הכביש ב-2-3 קידוחים שיהיו מקור לאספקת המים למרכז הזה. אנחנו מציעים דבר זה לחוף סמרי, שהוא קרוב מאד לשטח זה, בערך במרחק של שקילומטר או קילומטר וחצי מהשטח, סידרת קידוחים לכל אורך החוף. לפי הערכת אנשי תה"ל, הרי בקטע זה

מר י. אדמוני:

של החוף המופיע מול סמרי, יש אפשרות להוציא כ-2 מיליון קוב מים לשעה. לכן אנחנו מבססים את התכנית על 200 יחידות-משק, בהנחה שנצטרך לספק 10,000 קוב מים ליחידת-משק. אגב, שר החקלאות העיר שלדעתו שוהי כמות גדולה מדי לטיפול משק כזה. אני חושב שהוא צודק.

השר ח. גבתי:

אפשר להקים עוד ישוב על המים האלה.

ד"ר רענן וייץ:

אם ניתן להם כמות מים כזו, הרי

יחידות-המשק תהפכנה לחוות ובהן יעסיקו

עבודה שכירה.

מר י. אדמוני:

בכמות המים שנעמיד לרשות כל יחידת משק תלוי הדבר איזה מספר של יחידות-

משק אפשר יהיה להקים שם.

על הרעיון הזה במקורו כבר דובר

בשנת 1970, כאשר אקמנו את ההיאחזות בנצרים, ואז ביקש שר החקלאות שנשהה את הקמת הישוב הראשון. ואז נקבע למעשה בועדה הזאת להתישבות כי נפעל בשטח סמרי לאחר שנלמד את הלקחים מהתישבות נצרים. על סמך לימוד הלקחים בהיאחזות נצרים הקמנו עוד היאחזות באזור סמרי, נחל קסיף.

היו"ר השר י. גלילי:

מה הם הלקחים?

מר י. אדמוני:

הלקחים הם שאזור הדונות הזה הוא

מאד פורה. אם אתה מיישר אותו,

אתה יכול להגיע לגידולים מצויינים. אין כבר לדבר על כך שמבחינת גידול בתי צמיחה זהו האזור האידיאלי והטוב ביותר שיש לנו בארץ. מי שהיה בשדות, ראה למעשה דוגמה מה שאפשר לייצר באזור חולי כזה ואיך תנאי מזג האוויר אוהדים לחקלאות מסוג כזה כאן.

הקימונו את ההיאחזות של נחל קסיף ואנחנו

מציעים להתחיל לבנות את הישוב הראשון במתכונת אותם הישובים

הנוספים, שאנחנו מציעים באזור פיתח רפיח.

מר י. אדמוני:

אלה הם למעשה הישובים שאנחנו מציעים

להקים מעבר לקו הירוק. אחזור עליהם: כפרי התעשיה ברמת הגולן, המרכז האזורי נוסח "בני יהודה" בבקעת הירדן, שני ישובים באזור ההתישבות של פיתח רפיח, ישוב אחד באזור סמרי שברצועת עזה.

מרכז עירוני בגולן ?

השר ש. רוזן:

זה יהיה ישוב.

מר י. אדמוני:

אולי צריך להזכיר עוד שני דברים

למרות שהשר גלילי דיבר על כך שאנחנו עוסקים רק בהתישבות מעבר לתחומי הקו הירוק. במסגרת ההתישבות לשנה הבאה יש לנו עוד שני דברים העומדים על הפרק: הקמת ישוב באזור מבוא מודיעין, שעליו ניתנה הודעה של שר החקלאות בועדה בהרכבה הקודם. שנית: הקמת ישוב באזור התענכים, ממש בגבול הקו הירוק באזור ג'נין, המיועד לישובי התענכים.

איזה ישוב הוא מבוא מודיעין ?

השר י. רבינוביץ:

מבוא מודיעין הוא ישוב שצריך להיות

מר י. אדמוני:

סמוך להיאחזות של מודיעין שהיתה

קיימת עד מלחמת ששת הימים. אחרי מלחמת ששת הימים נמכרה למעשה האדמה על ידי הקרן הקיימת לישראל לאגודת ישראל, לצורך הקמת ישוב שם. התנועה פנתה בבקשה להקים שם עכשיו ישוב עולים קואופרטיבי.

לא חקלאי.

ד"ר ר. וייץ:

ובערבה ?

השר ש. פרס:

בתכנית זו אין הצעה להקים ישוב

מר י. אדמוני:

בערבה.

אבל מדובר אל הצעה להקים ישוב

באזור חוות הזמר דרומה בין יוטבתה לבין תמנחה. אנחנו חושבים את

זה לחשוב מאד. אם מבחינה תקציבית אפשר יהיה להקים ישוב כזה

בערבה, יהיה זה דבר חשוב. בזמנו הבטחנו לאנשי הערבה להקים שם

מר י. אדמוני:

כל שנה עוד ישוב. בעוונותינו לא עמדנו בשנתיים האחרונות בהבטחה זו.
 . אנשי הערבה לוחצים מאד על הקמת ישובים באותו אזור. זהו
 חוב די חשוב שלנו כלפיהם.

לגבי קידוחי מים ואספקת מים אנחנו

בכלל קצת בצרה. הבעיה מורכבת משני קטעים: ביצוע קידוחי המים
 הופסק כמעט מאז המלחמה. עדיין אנחנו עומדים היום במצב ששלש
 מכוונות-קידוח אינן מופעלות מפני שהצוותים שלהן מגויסים. וישנה
 עוד צרה או אולי אין היא צרה. המכוונות לקידוח נפט, שרצינו להשתמש
 בהן לצורך קידוחי מים, הופנו מחדש לצורך חיפושי נפט ויצאו מכלל אפשרות
 אפשרות לשימוש למען קידוחי מים. היות והרדיפה אחרי הנפט בעולם היא
 כלל-עולמית, אין אפשרות לקנות בעולם מכוונות-קידוח וצנורות לקידוח.
 המצב הזה ממש מגביל את האפשרות של קידוחי מים. למרות זאת אנחנו
 חושבים שיש אפשרות לבצע די הרבה קידוחים במשך השנה. ואם מותר
 להגיד, אין אנחנו מרוצים מהקצאת התקציב לפיתוח מקורות מים באזורי
 ההתישבות לחקלאות. מבחינה זו אנחנו חושבים שאפשר היה לעשות
 יותר אילו היו עומדים לרשותנו אמצעים גדולים יותר ונותנים לסעיף
 זה מקום גדול יותר בסדר העדיפות של המקורות.

רק לפני מספר ימים קבלנו על כך

דיון במשרד החקלאות. כתוצאה מכך קבלנו סיכומים שהם סיכומים
 טובים. אם יבצעו אותם, יכול להיות שנוכל להתקדם בנושא זה.
 דבר שני הקשור בפיתוח מקורות מים,

ולא רק בפיתוח מקורות מים, אלא בפיתוח בכל אזורי ההתישבות הוא
 עניין החשמל. ואני מוצא לנכון לומר: אם בעניין החשמל לא נתקדם
 כפי שחשבנו להתקדם אנחנו עלולים לעצור ממש את כל פעולות הפיתוח.
 דברנו ותיקצבנו שלשה מפעלי-חשמל:

(1) לבקעת הירדן. לכל הקו שבין

מחולט ועד גלגל, שהיא בבקעת פצאל, תוקצב למעשה סכום לכך עוד בשנה

מר י. אדמוני:

שעברה. השותפים למימון הם: משרד הבטחון, מקורות, משרד השיכון, המחלקה להתישבות. (2-3) שני קוי חשמל לרמת הגולן, אחד לדרום ואחד לצפון.

רק בשבועות אלה קבלנו מחברת החשמל

לוח-זמנים מפתיע מאד. חברת החשמל מודיעה, שאת הקו לדרום רמת הגולן, שאנחנו נתנו לו עדיפות ראשונה, הם יסיימו כעבור שנתיים וחצי. ביחס לקו לצפון רמת הגולן הם בכלל אינם מוכנים לתת לוח-זמנים. כמו כן לא קבלנו עדיין לוח זמנים ביחס לבקעת הירדן, אם כי בבקעת הירדן אנחנו רואים פעולות של מדידה. שם יש איזו שהיא התקדמות.

פירושו של דבר שלא נוכל להפעיל קידוחים

קיימים לכושר השאיבה המלא, שלא נוכל להפעיל תחנות-שאיבה, שלא נוכל להפעיל תחנות-תעשייה ושלא נוכל להפעיל הרבה דברים אחרים בתכנית שלנו.

אם אמרתי שהקידוחים הם גורם מגביל,

עלינו לדעת כי ענין התקנת קוי חשמל הוא אולי דבר עוד יותר חשוב ודוחק מאשר ענין הקידוחים, כי גם ברגע שנגמור את ענין הקידוחים, לא תהיה לנו אפשרות להפעיל אותם בלי מערכת החשמל האזורית הזאת שהזכרתי אותה.

מה עם חרובה ?

מר ש. גזית:

בה בשעה שתבוא הצעה על התישבות בחרובה נדון בה. היום אין הצעה

היו"ר י. גלילי:

כזו.

חרובה נמצאת לאורך חוף הים במחצית

מר י. אדמוני:

הדרך בין אזור רפיח לאל עריש.

היא נמצאת בדיוק על יד החוף הצפוני-מזרחי של הג'יראדי. יש שם משבצת קרקע בבעלות ממשלתית, שהיתה בזמנו בבעלות רשות המדבר המצרית.

מר י. אדמוני:

המצרים פיתוח שם נקז חופי לאיסוף מים לפי הפרינציפ שדברנו, אבל הם לא עשו זאת בצורה מודרנית על ידי קידוחים אלא על ידי חפירת תעלה ארוכה. הם נסעו שם זיתים אבל לא יישבו את המקום כמו שהטפיקו לעשות במפעל דומה דרומה מאל עריש. שם הקמנו היאחזות נחל סיני. יש לנו שם שטח מיושר של כ-3,000 דונם. בחלקו יש שם זיתים נטועים. בחלק של השטח יש מים, אבל לא מאיכות טובה. האזור כולו הוא אזור יפה. בזמנו הומלץ על ידינו להקמת היאחזות שם.

לפני שאנחנו פותחים בדיון אני רוצה

היו"ר השר י. גלילי:

להגיד עוד דברים אחדים.

אני רוצה להזכיר לחברי הועדה

הותיקים את הנושאים הבאים:

(א) נושא הפיתוח של צפון מערב ים המלח.

יש בנידון מחשבות ותכניות המתייחסות גם לנשוא ההתישבות וגם לנושא התיירות. נצטרך לדון בהם באחת ההזדמנויות הבאות.

(ב) המרכז האזורי בפיתח רפיח, שהוא

בהמשך פיתוח ובנייה ובסמכות הפעולה של משרד השיכון.

(ג) פיתוח של מזרח כנרת.

(ד) אני רוצה להביא לידיעתכם נושא

שהוא נוגע לכבישי-גישה והכביש העורפי בבקעת הירדן. בשעתו היה

דיון עם שר העבודה, שר האוצר, שר החקלאות ואתי עבדכם אצל ראש הממשלה.

שם היתה הסכמה כללית - גם הסכמה של שר האוצר - שמשרד העבודה יקבל

עצמו את האחריות למימון ולטיפול בכבישי הגישה אל הישובים, וכן ביחס

לקידום הכביש העורפי בבקעת הירדן, שהוא צריך להגיע עד מחולה.

עם הקמת הממשלה החדשה נמסר לי מטעם

משרד העבודה שהסכומים האלה לא נכללו בתקציבם. באתי בדברים גם

עם שר העבודה רבין וגם עם ארנון גפני. יצטרך לבוא בנידון טיפול

היו"ר השר י. גלילי:

מחודש בדרג של שרים. אני מתכוון לזמן גם את שר העבודה וגם את שר האוצר לדיון אצל ראש הממשלה, כדי לחדש את תוקפו של הסיכום הקודם. החורף היו מקרים שמן הנמנע היה להגיע אל הישובים לשם הבאת אספקה להם, והיו צריכים לספק להם מזון על ידי הליקופטרים. איני רואה כל סבה לכך שהדבר הזה יידחה.

עכשיו אני רוצה להגדיר מה אנחנו

מביאים בפני הועדה היום:

אנחנו מביאים בפני הועדה הצעה עקרונית

של פעילות חדשה בשנה זו. אנחנו מביאים הצעה על יותר משלשה ישובים חדשים. מהרשימה שצינתי נצטרך לבחור. אין פירוש הדבר שאין הצעות נוספות. הביא דוגמה האלוף גזית בנושא חרובה. אבל ההצעה לא נתגבשה על ידינו ולכן אינה מובאת לישיבה הזאת. ישנן הצעות נוספות שאין אני מזכיר אותן. די בהצעות שאנחנו מביאים אותן. המיספור הוא מקרי. אנחנו מביאים את ההצעות הבאות:

(א) כפרי-תעשיה ברמת הגולן, שהם

מיועדים להתישבות-קבע של גרעין יוצאי ברית המועצות. למותר להזכיר

כי אנחנו מתכוונים שהגרעין יהווה כוח-משיכה למתישבים מקרב העליה מברית

המועצות. (ב) הקמת מרכז אזורי בבקעת הירשן. מיקום הקבע שלו טרם

נקבע. (ג) שתי האחזיות או ישובים - יכול להיות שאלה תהיינה בדרגה

הראשונה היאחזיות - בפיתח רפיח, בשטח שהיה בשעתו נושא לדיון בבג"ץ,

מתוך הנחה שהעניינים הקרקעיים יוסדרו אם על ידי רכישה ואם על ידי

חילופים. (ד) קידום ההתישבות באזור סמרי.

השר מ. חזני:

אני מקדם בברכה את הנכונות לבצע את

המוסכם בקוי-היסוד של הממשלה לקידום

ופיתוח נוסף של התנחלויות חדשות וחיזוק ההתנחלויות הקיימות.

עכשיו אני מבקש להתייחס לכל הדברים

שנאמרו כאן, לאו דווקא לפי הסדר שהציג יחיאל אדמוני. אבל לפני זה

השר מ. חזני:

אני רוצה לשאול שתי שאלות:

(א) מהעם עציון ג' ? מה התקציב

בשבילו השנה ? מה נעשה כבר בשטח ומהעומד להעשות או צריך

להעשות במשך השנה במסגרת התקציב העומד לרשות המקום ?

(ב) האם שדות א' וב' נהפכו בינתיים

לישובי-עובדים או שהם ממשיכים להיות מאחזים פיאודליים כפי שהיו

עד שקמה ההתעוררות הגדולה ? אם לא חל שינוי בזאת או חל רק שינוי

קטן, אעמיד בסימן שאלה את כל המשך ההתישבות בשדות, כי לא טוב לשכן,

אם לא אומר בדיוק כפי שכתוב. אם זה יימשך ככה, הרי כל העניין אינו

טוב. וכל הדבר מוטל בספק: האם מותר להשקיע עשרות מיליוני לירות

כדי להעשיר אנשים תוך שנתיים שלש שנים, ואחרי כן או שיישארו שם

או שיעזבו את המקום. אני מבקש על כך תשובה ברורה מאד.

המשך הדברים רשמה ת.כ.

(לפני כן רשם ימ
רשמה ת.כ.)

השר מ.חזני

אני תומך בישיבה בבקעת הירדן וכמרכז במפעל

החשמל, וצריך לעשות כל מה שאפשר כדי לקדמו.

בקשר למחולה ב', האנשים טוענים שאילו נעשה

מאמץ רציני לרכוז קרקעות - ואל תתחלחל מכך השר קול - מחולה ב'

היתה קיימת כבר. אני תובע את עלבונם של המשקים באזור בכורה

ורחוב. מחולה א' רשאית שיהיה לה שכן, חוליה מקשרת בינה לבין ישובי
עמק בית-שאן. יש שם מים בשפע, ואפשר היה לרכז קרקע לשלבים ראשונים.

אם המים לא יוקצבו למחולה ב', ישובי עמק בית-שאן הותיקים, כולל

ישובי הפועל-המזרחי, ימצאו דרך לחלק את המים ביניהם. אני

תובע להתחיל ברכוז קרקעות עבור מחולה ב', אחרת המים יילכו לאבוד.

באשר לפיתחת רפיח: אני שמח מאד שניתנה האפשרות

לאחר פסק-דין של בג"צ, להתחיל בהקמת ישובים נוספים. על שולחנו

של יו"ר הועדה ועל שולחנו של שר החקלאות, מונח מכתב של אגוד מושבי

הפועל-המזרחי ומכתב שלי לפחות שנה, ועד היום לא זכיתי לתשובה

על-כך. אני חוזר ומעלה את התביעה לייחד למושבי הפועל-המזרחי מקום,

לדעתי הטוב ביותר, בין פסי הרכבת לכביש, ולהעמיד את המקום לרשותם.

המקום צריך להיות מיועד גם עבור בני המושבים באזור עזתה. גם

שם ישנה התפוצצות אוכלוסין. אני מתכוון לכל האזור עד קרית-גת, מלאכי

ואשקלון. נאמר שבינתיים ילכו עם גרעין אחד לסמרי, על יסוד

הגרעין החופי. לאחר שהוצא פסק-דין של בג"צ בעניין זה, כתבתי

את מכתבי* ולא זכיתי לתשובה עליו עד היום. לעת עתה אנו מסכימים

לגרעין בסמרי, אך אנו דורשים כי כאשר תוצר אפשרות להקים ישובים

חדשים בשטח אשר ישוחרר בעקבות פסק-הדין, תביעתנו תהיה קיימת

ועומדת, וגם עכשיו היא קיימת ועומדת.

השר י. גלילי:

אני חייב להפסיק אותך. אנו לא דנים עכשיו על שבוע גופים אזרחיים באזורי התישבות. הנושא אשר אתה מעורר הוא רציני, אתה רשאי להביאו לוועדה, אך אנו חייבים לדון היום בנושא אשר לפנינו.

השר מ. חזני:

אני מבקש להביא הצעה לסדר בסעיף זה.
אני מבקש לאפשר לי לסיים את דברי.

השר י. גלילי:

אני מבקש ממך לא להיות נרגש.

השר מ. חזני:

אני כן נרגש | כי זה עומד על הפרק כבר שנה וחצי.

השר יצחק גלילי:

אני קובע ואומר, לידיעת החברים החדשים, כי בנושא חלוקת אזורי התישבות עם גופים התישבותיים, אנו לא דנים, ועולי רוסיה רק הוזכרו כאן. חזני ידבר כמה זמן שהוא רוצה, אך אני כיו"ר מעיר שאנו לא דנים בנושא זה, אלא בתכנית לשנה ~~החדשה~~.
+++++

השר מ. חזני:

יש לי מה לומר ואף אציע משהו. אני קובל על-כך שבמשך שנה וחצי לא קבלתי תשובה להצעתי, שלאחר שנפתחו אפשרויות לישובים נוספים באותו אזור, שיועמד מקום שבסופו של דבר יוכל לאכלס שלושה ישובים של בני תורה-ועבודה. גרעין נח"ל-קטיף יושב בסמרי על החולות, על יסוד התקווה למינים במידה מספקת מהמרכז החופי. העניין הוא נסיון חשוב ומעניין, שצריך לטפחו, אך עד שאפשר יהיה להקים ישובים, זהו נסיון שנמשך כמה וכמה שנים. בזמנו של אשכול המנוח, כאשר היה ראש המחלקה להתיישבות, היה במחלקה להתיישבות

השר מ.חזני

מושב שנקרא "תכנון פן", שהעקרון המונח ביסודו היה: ~~אשר~~ כאשר אתה הולך לתכנן מושב שתופי, תכנן אותו כך שאם יתפרק, אפשר יהיה למצוא בינתיים מקומות אחרים. שמעתי אז ואני שומע גם עתה, שלא רק אנו עוסקים בכך אלא גם המרכז החקלאי. אך לא יתכן שגוף ממלכתי ציוני יתעלם מטענתו של מישור. אם זה מסתדר ~~א~~ במרכז החקלאי, מה טוב, אך כאשר יש שני יהודים אשר קובעים, ומה שהם קובעים זה מה שיהיה, לא יתכן שגוף ציוני בראשותך גלילי, לא ידון על כך. אם אין מקבלים את הצעתי, אני מבקש לעכב החלטה על העלאת ישובים נוספים באזור ומערער על-כך בפני הממשלה, ובשיבה הקרובה ביום ד' עוד אשתתף, ותהיה לי פרידה טובה בענין ההתישבותי לפחות.

השר י.גלילי: אעביר את בקשתך לראש הממשלה, אך אנו לא דנים בכך עכשיו.

השר מ.חזני: אני מבקש כן לדון. אני טוען שמקפחים זרם התישבותי והועדה אינה יכולה להתעלם מכך.

השר י.גלילי: עכשיו אנו דנים בסעיף שהעלינו לדיון.

השר מ.חזני: אם אתה לא נותן אפשרות לערער בפני הועדה, אעורר בפני הממשלה, ואני מבקש לעכב בינתיים כל החלטת ביניים.

השר י.גלילי: אינך יכול לעכב החלטות. אתה מבקש: אף עכוב פעולה, ב. דיון בממשלה. תכף נדון בכך.

השר ש.הלל: הדיון בממשלה הוא לא בסמכותנו.

השר מ. חזני:

לגבי הגולן אני מהרהר בקול-רם, ומבקש לשתף

בכך את חברי הועדה. היתה תכנית שלאחר שהוסברה

לשר קול, אני מקווה כי נחה דעתו, - להתחיל במרכז עירוני ברמת הגולן
במקום המסומן. עכשיו באה הצעה אחרת. אני יודע את היכולת שלנו גם בכח
אדם וגם בכח כספי. בינתיים כל זה נידחה.

השר ח. גבתי:

מה שהוצע זה גם מרכז עירוני.

השר מ. חזני:

אני מבקש להרהר בקול-כם על מספר כפרים תעשייתיים

שעומדים להקים ברמת הגולן. יש גרעין של עולי

רוסיה אשר מבקש לאכלס את המרכז הראשון, וגם פה הייתי רוצה כי
תובא לפנינו "תכנית פן". אני מקווה כי יצליחו, אך היו מקרים בהם
התחילו בהקמת קואופרטיב, אך מידת השתופיות שבו היתה די רופפת,
וכעבור זמן מה התפרק הגרעין. צריך לחשוב על אפשרות כזו, ולתכנן
פן תקרה. צריך לחשוב מה תהיה התוצאה של הקמת ישוב בן 80 יחידות
שלא יהיה שתופי+, עם כל הבעיות של ישוב מבודד. אם יהיה שתופי, אין
כל בטחון שתמצא מועמדים לעוד חמישה כפרים שתופיים-+ תעשייתיים-
קואופרטיביים? אלא מה - כבודדים, ואז זהו פצול גדול, ואני מהרהר
אם צריך להתחיל בכך, ^{בלי} לדאוג שיהיו לפחות מועמדים פוטנציאליים
לנקודות נוספות כאלה, ולהתחיל באחת שספק אם תהיה קואופרטיבית. אני
חושב! האם לא כדאי לנסות להפנות את הבחורים האלה כמסגרת קואופרטיבית
לפינה אחת של המרכז העירוני.

השר מ. קול:

אני שבע רצון מהבאת התכנית בהתאם לקוי היסוד של

הממשלה החדשה, אך בקוי היסוד של הממשלה החדשה יש

עוד סעיף אחד, שהממשלה הזו תמצא כל אפשרות להתקדם לקראת שלום,

ובעיקר לאור הכרזותיו של שר הבטחון בארה"ב שאנו גבר מתקרבים לתקופה הזו, -

השר מ. קול

לְהִזְכִּיר
אני רוצה לומר ליו"ר כי החלטנו בשעתו על הקמת מרכז אזורי בפיתחת-
רפיח והיה מוסכם על-כך בועדה, נדמה לי אפילו פה-אחד, והיה
וכוח בממשלה אם אנו רוצים לבנות את העיר ימית או לא, אך הוחלט
להקים מרכז אזורי לשירות הישובים בסביבה, ולא את העיר ימית. אני
רוצה לשאול, מדוע כאשר ניגשים לפעולה, מציגים בטלויזיה, ובכל
כלי התקשורת האחרים, בפני כל העולם, את התחלת הקמתה של העיר ימית? אני
רוצה לשאול אם משרד השכון אחראי להקמת המרכז הזה, האם הוא צריך לפעול
בנגוד להחלטת הממשלה?

האם הציגו את הנושא יותר מדי או פחות מדי?

השר ש. פרס:

השר מ. קול:
השאלה לגמרי ברורה. תכף תראה שאני מייעד לשר
ההסברה תפקידים חשובים מאוד, כיצד להסביר דברים
שהממשלה החליטה עליהם ולא דברים שהממשלה לא החליטה עליהם. היתה בטלוי-
זיה תכנית על הפלשתינאים, ובתכנית זו השתתפו שני חברי כנסת חשובים,
ראש האופוזיציה מ. בגין, וראש האופוזיציה בתוך המעור, חבר-הכנסת
י. בן-אהרן (השר י. גלילי: מה שעשו אמצעי התקשורת לגבי פיתחת-רפיח,
אתה עושה לגבי בן-אהרן). לפני הראיון איתם הציגו סרט של חברת
הסרטה בלגית, אשר הוגדר כסרט אובייקטיבי מאוד, על עניין הפליטים,
ובו הוצג גם עניין עקובה. ראיינו בתוך הסרט גם יהודים וגם ערבים.
מה יצא מהסרט הזה? שאנו הם אלה שנישלו בכח את הערבים מאדמותיהם.
כפי שהוסבר לי על-ידי היו"ר, כאשר החלטנו על גיתית, היה מדובר על
חלופי קרקעות. לכן שאלתי ביחס לרכוז קרקעות. אדמוני הסביר שבמקום
הקרקעות אשר לקחו, נתנו להם קרקעות. פי כמה יותר
היה במסגרת הסכם מרצון, או נעשה מתוך כפייה, כי זה הוצג לא רק פה
אלא בעולם כולו.

השר מ. קול

אני מצטרף לדעת השר חזני בענין מצב העבודה

הערבית והבדואית בשני המושבים בשדות. מה קרה בענין זה לאחר הדיונים שהיו בממשלה? האם מפקדי צה"ל שרצינו לנצלם כדי לעשות זאת, עשו את המלאכה או לא? בכל אופן מה המצב בשדות מבחינה זו?

ושאלה שלישית ואחרונה: אני מבקש את היו"ר

שאם יהיה רצון להקים ישובים בחרובה, שהענין הזה ידבא קודם לממשלה. בשעתו התנגדתי להקמת הישוב נח"ל-סיני 5 ק"מ מזרחית לאל-עריש. שלחתי בשעתו לראש הממשלה הודעה על התנגדותי, כי גם פה בועדה התנגדתי לכך. אני רואה בכך הכרעה פוליטית חשובה, אך אמרתי לראש הממשלה שאיני מביא זאת לממשלה מתוך כך שלא רציתי למקד את תשומת הלב בישוב האחד הזה, שלא יקבע בסופו של דבר. איני יודע מה מצב הבניה שם, כמה משפחות נמצאות שם וכו', אך אם זוהי תכנית להתחיל ליישב את השטח בין אל-עריש לפיתחת-רפיה, ו זה אינו תואם את המושג של גבולות בטחון, זה מזיק מאד ואני רוצה שיהיה על-כך דיון בממשלה, כדי שלא תוצרנה עובדות הנוגדות את מדיניות הממשלה הזו, כפי שנוסחו בקוי היסוד.

השר ש. רוזן: פתחו בכך שהממשלה החליטה שיש להעדיף את הבסוס והקונסולידציה

של ישובים קיימים, על פני התרחבות במסגרת הנחיות והחלטות הממשלה. אני רואה בכך העיקר, ולא את התרגום שנותנים לכך. הוחלט על שלושה ישובים, אך הביאו לנו חמש הצעות. הייתי רוצה לבדוק מחדש מה מצב כח האדם בישובים השונים, האם על-ידי פריצה קדימה אנו מחזקים או מחלישים אותם. בץ שמעתי על מחסור במים ושמעתי היום על מחסור חמור בחשמל אשר יעצור את ההתפתחות. אני רוצה לומר שעל מחסור בכספים לרכישת נשק הנחוץ לקיומנו, כולנו יודעים, ואנו

השר ש.רוזן

צריכים לקבוע עדיפויות, גם פוליטיות, גם בטחוניות וגם סוציאליות.

לגופם של ענינים, אני רוצה להתחיל ברמת-הגולן.
ברמת-הגולן הקמנו ישובים, ואי אפשר תוך כדי מערכה פוליטית להפקירם.
להפך, אני חושב שאנו חייבים לחזק את רוחם ולחזקם. התכניות ביחס
לרמת-הגולן הן ביחס לאזור תעשייתי-עירוני שהוחלט, והן בשאלת הקמת
כפר-תעשייתי. אני מחייב את הדבר באופן עקרוני, אך הבנתי שברמת-הגולן
אין מקום להתישבות חקלאית נוספת. אני שואל, ולא אומר דבר. אני
רוצה לומר משהו על הכפר התעשייתי: יש לי ספקות רבים איך זה יהיה, אך
אנו צריכים פעם לתת שנסה לרעיון הזה, אפילו אם חלילה הוא "פן".

השר מ.חזני:

צריך להקימו בקצווי המרכז העירוני, ואז אם יתפרק,
יהיה חלק מהעיר.

השר ש.רוזן:

אני בעד מתן שנסה לכפר תעשייתי שתופי. אני יודע
גם להעריך הערכה רבה את היוזמה של אותן 20-30
משפחות של עולי בריה"מ, ואני חושב שיש לתת לה עדוד. צדק חזני ש
שהצעתו ביחס למיקום הישוב. אם ממקמים את הישוב במרחק של 40 קילומטר
מהישוב הסמוך, זה מחייב אותנו להקים מחר עוד 4-8 ישובים נוספים,
ואיני בטוח אם זה יצליח. איני יודע מה ההכרח, והדבר גם לא הוסבר לי.
אני מבין את ההכרח בהקמת מרכז אזורי בפיתחת רפיח, אך לא הוסבר לי
ההכרח לעשות זאת בגולן.

בענין פיתחת-רפיח, אצהיר פה הצהרה. מפ"ם החליטה

שהיא רוצה בפיתחת-רפיח בתוך תחומה של מדינת ישראל, ואנו רואים זאת
כחלק מישראל. החלטה זו מחייבת את ההתישבות בפיתחת-רפיח. אך החלטנו

השר ש.רוזן

גם החלטה שניה, שנעשה עוול לבדואים, ויש נשול. קבלתי אתמול תזכיר, ששוב יש נשול בשטח של 35 אלף דונם, וכל עוד לא יתוקן העוול הזה, לא אוכל להצביע בעד שום התנחלות בפיתחת רפיח.

השר ש.הלל: זוהי סנקציה נגד עצמנו.

השר ש.רוזן: אתה רשאי להגדיר זאת כפי שאתה רוצה. זו אפילו החלטת ועידה שלנו, שאני שלם איתה. נוסף לכך אני מעלה את השאלות החברתיות אשר קיימות באזור זה, שנדמה לי כי אין עליהן תשובה, וגם זה מעלה ספק.

השר י.רבינוביץ': אני רוצה רק להבין, האם יש איזו תכנית כוללת של האחזויות והתנחלויות שלנו בשלוש השנים הקרובות, ומה שמוכר לכאן הוא חלק מתכנית, ומה העדיפויות אשר נראות לאנשים אשר מטפלים בעניין? אני מדבר על תכנית אופרטיבית-תקציבית לשלוש-ארבע שנים, וזהו חלק המועדף לפעולה כבר השנה? אם יש דבר כזה, הייתי רוצה לקבל מסמך, למה אנו הולכים בשלוש-ארבע השנים הקרובות בתחום זה, ומהם הרעיונות והמחשבות שהדריכו אתכם בקביעת העדיפויות?

אני בעד הנסיון של כפר תעשייתי, אך הכוחות שלנו די מוגבלים. אנו מדברים על מרכז עירוני ברמת-הגולן. אני חושב שצריך לבצע את העניין. הייתי בהחלט שולל אפשרות שהכפר התעשייתי הזה יהיה ~~קצת~~ מרוחק מהמרכז העירוני שרוצים להקים ברמת הגולן. הייתי מקים אותו בשולי המרכז העירוני. זה נראה לי חשוב מאד.

מר ארזין: שתי הערות קצרות. אני מבין שלגבי מעלה-אפריים,

מר ארקין

המיקום אינו סופי.

השר י. גלילי: לא סופי.מר ארקין: יש שם דרך תלולה מאד, ואיני יודע אם זה

מתאים. אני מתאר לי שיצאו גם את זאת

בחשבון.

בעיקר אני רוצה להתייחס לפתרונות לעבודה שכירה בפיתחת רפיח. נדמה לי שהפתרון המוצע עלול להחמיר את המצב, כי תשומות העבודה בחממות ובבתי הזכוכית גדולות מאשר בשדות פתוחים, ואיני חושב שעל-ידי הגבלה מלמעלה לשטח של דונם, העניין הזה יעבוד.

נראה לי שווקא היום מסתמנים פתרונות

הרבה יותר קונקרטיים על הבסיס הקיים היום. דומני שאלה ישובים שבאופן טבעי יכולים לצמוח בהם ירקות הדרושים לשוק המקומי ולייצוא, והבעיה היא כיצד להרכיב לוח גידולים שיהיה בעיקרו או כמעט כולו ממוכן. יש יתרונות לבצל חורפי, לעגבניות ואפילו לגזר ולתפוחי-אדומה, שאפשר לגדל גם ביחידות מושביות, בצורה ממוכנת מלאה, ואז פותרים גם את בעית העבודה השכירה, ונותנים קיום מלא ובכבוד לאנשים אשר יושבים שם. אך אז לא צריך לדבר על דונם חממה ועל בעיות מים. צריך יהיה להקים זאת על בסיס איתן ולא על בסיס של הגבלה מלמעלה. אני חושב שעל-ידי כך שניתן תשובה לגידולים ממוכנים, לגבי אותם אלה שהיום יש לנו תשובה עבורם מבחינת המיקום, יש תקווה שייצרו הרבה ובכוחות עצמם.

השר ש. פרס: היות וזו הישיבה הראשונה, אני רוצה לחרוג משניים-

שלושה משפטים מהדיון שמתנהל כאן. אני מוכרח

השר ש.פרס

להגיד שאני מאד לא שבע-רצון מהתכנית שלנו לשנה הקרובה. מהדברים העיקריים למדינת ישראל, והם עליה והתישבות, נשארים דברים מעטים מאד בשטח. אני יודע שהתכנית של מסמך גלילי, נשחתה בגלל המלחמה, אך אנו נמצאים עתה אחרי המלחמה, ואנו מוכרחים להעסיק עצמנו בבניה ובהתישבות, אחרת המדינה תאבד מתנופתה ומקסמיה כלפי עצמה. זוהי תכנית מינימלית שבמינימלית, אעפ"י שאין לנו אמצעים, אני פונה אל עצמנו לראות אם אפשר לעשות השנה יותר ממה שאנו עושים. אני לא מדבר על מפה אלא על האספקט ההתישבותי כולו. זוהי התישבות מאד מצומצמת.

הערה שניה: אולי מה שאני עומד להתייחס אליו אינו נכלל בדיוני הועדה, אבל כוונתי להעלות את כל הקומפלכס הירושלמי, צפונה, דרומה ומזרחה לעיר.

השר י. גלילי: ^ת זה מחוץ לתחום ~~ההתישבות~~ עיסוקה של הועדה הזו. ישנה ועדת השרים לענייני ירושלים.

השר ש.פרס: אני מדבר על השטח שמחוץ לירושלים, בין מחולה לבין ירושלים עצמה, בין בקעת הירדן לירושלים, כל שושרת ההרים מים המלח וצפונה. אנו מבינים שהנושא אשר יעמוד לפנינו הוא הנושא הפלשתינאי. גם בנושא זה הייתי רוצה לקבל תדריך, הייתי אפילו אומר שההתישבות הצומצמת במידה כזו, כי אנו מעמידים לרשותה השקעות כספיות קטנות מאד, אם כי ראיתי כמה ישובים שהתחילו בצבוד קרקע, ואחר-כך נגשו לבניה עצמה. כמה ישובים כאלה במעלה אפרים ובבקעת הירדן, שם ישנם עכשיו 12 ישובים. זהו דבר שלא ידוע בארץ, ויכול להיות שביום העצמאות אנו צריכים לקרוא לעם לבקר בישובים אלה, כי זה דבר יוצא מן הכלל.

השם+

אלוף ש.גזית:

קודם כל לגבי סמרי במרכז החופים, כל הרזרווה של מרכז החופים היא שלושה מליון קוב מיס, אולי שלושה וחצי מליון. מצב המים ברצועה הוא כל-כך בכי-רע, שאיני רואה אפשרות ליעד את הרזרווה הזו להתישבות יהודית. אני לא מתנגד להתישבות בסמרי, אך נצטרך למצוא מיס נוספים שיידרשו כדי לפתור את בעיות המימם באזור חן-יונס ורפיח.

נקודה שניה שרציתי להתייחס אליה, בענין פיתחת-

רפיח. אנו מאד בעד התישבות בפיתחת-רפיח. יש כבר שניים או שלושה ישובים בשטח, ויש שעת כושר להקים עוד ישובים. אני לא מתרגש מנושא הנישול בפיתחת-רפיח. הנושא הזה איננו בעייתי באופן קונקרטי. מה שכן בעייתי הוא, שאנו לא עומדים בהתחייבויות שלנו כלפי הבדואים, ואי עמידה בהתחייבות מעכב את המשך כל הפעולה. איני יודע אם זה בסמכות הועדה הזו, אך יש שטח קטן שרצינו לייעד לשכנים הבדואים באזור, בתוך שטח ב', ורצינו ליצור עובדה, שיקבלו תמורת חלקה גדולה חלקה קטנה, אך מרושתת במים. כל הענין מתעכב כבר שנה, בגלל החלטה פוליטית לפתוח את השטח. אני מדבר על שטח ב' ליד מסורה, ^{והבדואים} ~~אומרים~~ שאינם מאמינים לנו יותר. יחיאל אדמוני דיבר על שטח של 3000 דונם, ואני אומר שאנו תקועים כי הבדואים אינם מאמינים לנו, כי איננו עומדים בהתחייבות שמראה גם את החלק הפוזטיבי של החלטתנו.

השר י.גלילי:

מי הממונה על בצוע הענין ?

אלוף ש.גזית:

אנו, וכאשר אנו אומר "אנו" - כוונתי היא צה"ל.

השר י.גלילי:

אני למד מדברין שאני צריך לבוא בדברים עם שר

השר י. גלילי

הבטחון.

אלוף ש. גזית:

לא, עם ראש הממשלה. כדי לבצע זאת, צריך לבצע הפקעה פורמלית של השטח, ועל החלטה זו אנו תקועים כבר 3/4 שנה. הבדואי לא יכנס לשטח הזה, אם לא ניתן לו את השטח שלו.

השר י. גלילי:

אני רוצה לומר לחברי הועדה החדשים, שהנושא הזה מעולם לא היה מונח על שולחנה של הועדה הזו. הוא נדון באחת ההזדמנויות בישיבת הממשלה, ואני למד מדבריו של גזית, כי אני צריך לבוא בדברים עם ראש הממשלה ועם שר הבטחון בדבר מלוי ההתחייבויות שניתנו לבדואים, ואם התהליך הזה ידרוש אשורים חדשים של הממשלה, הוא יובא לממשלה.

השר מ. קול:

אתה מציע להפקיע מהבדואים למען הבדואים?

אלוף ש. גזית:

נכון.

הנושא הנוסף הוא חרובה. יש היום שעת כושר

לרכוש קרקעות בשטח שבין אל-עריש לפיתחת רפיח, ודרומה מהפיתחה עד שדה התעופה: א. בגלל תנופת הפעולות שלנו מסביב לשדה התעופה, יש הרגשה שלאור ההתפתחות הזו, לא תהיה לבדואים ברירה, ולכן מוטב להם לקבל את הפצוי המתאים. ב. ישנה הערה ספקולטיבית אחרת, והיא שהיהודים ייצאו מהאזור, עד הקו הירוק, ואז מה אכפת להם לקבל עתה תמורה עבור אדמתם, ואחר-כך לקבל בחזרה את הקרקע.

אני מציע לנצל את שעת הכושר הזו. בעית קיומו

של נח"ל סיני וקיומם של ישובים אחרים היא חמורה מאד, אם לא

אלוף ש.גזית

תהיה רציפות. אני מציע להכין תכנית ביחס לנח"ל-חרוב או חרובה.

השר ש.הלל: אני מצטער על שאנו דלים ביכולתנו בתחום ההתיישבות

בשנה זו, ואני מבין שאנו נמצאים במסגרת של

3-4 האחזיות, כלומר זוהי התכנית ל-1974/75. מאחר והמספר כה

מצומצם, אנו לא פטורים מן השקול הצבורי והפוליטי, לגבי כל

אחד ואחד משובים אלה. מבחינה צבורית ופוליטית איני רואה אפשרות

לפסוח על אחד מהאזורים שיהיו ברי-התיישבות. אם נקים האחזות

בפיתחת-רפיח ולא בבקעת הירדן או ברמת הגולן, יש לכך משמעות פוליטית.

לכן השקול אשר הנחה את מגישי התכנית היה, שתהיה נקודה אחת בכל

לפני+ש+לפני+משמעות+פזל

אזור לכל הפחות, וזהו שקול שאנו כועדת שרים צריכים לאמץ אותו,

וגם אלה שיש להם ספק אם יותר טוב היה להקים את הישוב במקום זה או אחר.

זהו שקול שאינם יכולים להתעלם ממנו. לכן אפשר לקבל את התכנית הזו

באופן כללי, כאשר הפרוש וההצעה המעשית לגבי כל מקום ומקום, עוד

ייבחנו. אך צריך לקבל את העקרון שבכל אחד מהאזורים האלה, בתקציב

המצומצם שעומד לרשותנו, צריך לעשות משהו. אם המרכז העירוני יהיה

במקום זה או אחר, ש+ש+ זהו שקול שצריך להביאו בחשבון.

לגבי פיתחת רפיח קיים לא רק השקול הצבורי

והפוליטי, אלא גם צורך ממשי בעבוי ההתיישבות שלנו שם, ויש לכך משמעות

מכל הבחינות. יש צורך בעבוי התפוצה שלנו, ואין לגבי מקום זה צל-צילו

של ספק אצל מישהו מאתנו. לכן איני חושב שהספקציה העצמית שמציע רוזן

היא במקומה. הייתי יכול להבין, אילו דובר בתפיסת שטחים נוספים.

קבלתי תזכיר על תפיסת שטחים נוספים.

השר ש.רוזן:

השר ש.הלל:

לא שמעתי בכל מה שנאמר כאן, משהו על תפיסת

שטחים נוספים. אנו יכולים להעלות כל נושא

שאנו רוצים בממשלה, ואם יש עניין של כספי פצוידים, אנו רשאים

לעשות זאת. *+*+* אילו דובר על תפיסת שטח חדש, יכול היה השר

רוזן לשאול האם מפנים את האנשים. השטח תפוס, ואנו חייבים לראות

את העניין ההתישבותי. אם השר רוזן רוצה לערער על תפיסות קרקע

שהיו או תהיינה, לא כאן הפורום לעשות זאת, אלא בממשלה. שר

בממשלה אומר כי כדי לשקול את העניינים אחרת, הוא רוצה להטיל

ווטו על החלטה קיימת. אילו היית משכנע אותנו, הייננו מטילים ווטו

על עצמנו, אך אתה בהערה שלך מבקש מהשרים הלל, חזני וגלילי

לא לקבל את דעתך, כי אז *+*+* הווטו יהיה משמעותי. זה נראה

משונה מאד. אני לא מציע שנטיל ווטו על עצמנו. אנו מצוויים לחלק

את התקציב ההתישבותי. אם יש לך הצעות, אתה צריך להביא לראש הממשלה

ולממשלה, אך לא בדרך של סנקציות על עצמנו.

השר י.גלילי:

ברשות החברים שנרשמו לקבלת רשות הדבור, בכללם

שר החקלאות, הייתי מחשיב מאד שהישיבה תסתיים גם

בסיכום, מכל מקום, אותם חברים שהולכים. העלינו הצעה ואני מציע לוועדה

לרשום לפנייה את הצעתנו. היא אינה חורגת מהפרימטרים ההתישבותיים

והפוליטיים הקיימים בממשלה. היא נתונה לשקול נוסף מטעמים של קרקע,

מים, תקציב וכו'. *+*+* גם נושא שהעלה השר חזני, ואלון לפני

שהלך, הודיע לי^{כי}הוא מצטרף להצעה.השר ש.פרס:

גם אני מצטרף.

השר י.רבינוביץ':

אני מצטרף לעיקר, מחוץ להערה לגבי רמת-הגולן.

השר י. גלילי:

יש עוד הערות שאתחשב בהן. היתה הצעה לצרף את הכפר התעשייתי לאזור העיר. נמשיך את הדיון בישיבה הבאה, אך לפני כן אני רוצה לרשום מה אנו צריכים לעשות בעקבות הישיבה הזו: א. לקרוא הישיבה הבאה נביא מידע בקשר לנושא שעורר השר חזני. מחמת השעה הדוחקת איני רוצה להכנס לכך עכשיו. יש לנו מה לומר ויש גם מידע קצת שונה מזה שהשתמע מדברי חזני. אני מתחייב להביא מידע בנושא זה לישיבה הבאה.

השר מ. חזני:

בינתיים הם מוכרים את המקורות האלה לישובים אחרים.

4

השר י. גלילי:

בינתיים לא מקבלים החלטות נוספות על החלטות שנתקבלו. אף אחד אינו יכול להגיד "שמש בגבעון דום" - וירח בפיתחת רפיח.

השר מ. חזני:

אני שואל אם המקומות המסומנים באזור שדות הובטחו לגורמים אחרים. אם הובטחו לגורמים אחרים, אני מציע לעכב כל פעולה בענין זה.

השר י. גלילי:

אני כופר במידע שאתה מוסר פה, ומודיע לך שעד הישיבה הבאה לא תווצרנה עובדות חדשות על אלה שנוצרו עד הישיבה הזו. נבדוק את הנשוא, גם מבחינת קיום ההתחייבויות כלפי הבדואים, ובישיבה הבאה מלבד הנושאים שיועמדו לדיון, נשלים את הדיון בנושא זה.

מר ר. וייץ:

נבדוק את שאלת מיקומו של הכפר התעשייתי לאור ההערות שהושמעו כאן, כשם שלא קבענו את מיקום הכפר התעשייתי באזור בקעת הירדן.

השר ש. רוזן: אני מציע שאת ההחלטה על פיתחת רפיח נדחה עד לאחר ההסכם שצריך להיוון מושג עם הבדואים.

השר מ. חזני: יש לי הצעה בנושא אחר: אני מציע דבר שהצעתי גם לפני שנה ליו"ר הועדה, להטיל על מינהל מקרקעי ישראל למצוא מקום לשתיים-שלוש האחזיות בין חברון לבאר-שבע.

השר מ. קול: אני מבקש תשובה רשמית, אם בונים בפיתחת-רפיח מרכז אזורי או את העיר ימית. אני מבקש תשובה מוסמכת.

השר י. גלילי: כדי לתת תשובה לשאלה זו, אני צריך חצי שעה. מי שקורא למקום ימית, אלה תושבי פיתחת רפיח, אשר כותבים על השלט שלהם: ימית - לים.

באשר לשאלתו של השר קול, אני משיב שממשלת ישראל החליטה על הקמת מרכז אזורי בפיתחת-רפיח. היא קבעה בשלב ראשון את מסגרת המרכז הזה עד שנת 1975, מסגרת של 350 יחידות דיור. כל ההחלטות הנושפות טעונות החלטה של ממשלת ישראל, אך התכנית העקרונית של פיתחת היקף המרכז האזורי, זהו נושא שבקשר אליו טרם התקבלו החלטות נוספות, גם שם לא ניתן לנערה. מחוץ לכך, ממשלת ישראל גם לאחר שבחרה מתוכה שר הסברה, אין לה שליטה על עתונות, אמצעי התקשורת וחופש הבטוי, ובמידה שנוקבים שם למקום ונותנים בו סימנים, יש בכך מצוי מכסימלי של חופש הבטוי והפרסום.